

Videnskabsministeren (Helge Sander): Jeg vil gerne ganske kort sige tak for tilslutningen hele vejen rundt og selvfølgelig særlig tak til hr. Jesper Langballe, der gav sin tilslutning trods beklagelsen over forslaget's ophav, nemlig EU. Men det er rigtigt, at det er indholdet, der tæller, og det var jo også det, alle ordførere var inde på, så tak for det.

Dog skal jeg lige over for Socialdemokratiets ordfører kraftigt understrege, at reglerne i persondataloven skal overholdes i administrationen af lovforslaget. Der sker ingen ændringer i den forbindelse. Lovforslaget åbner således ikke mulighed for videreanvendelse af nogen som helst persondata, som der ikke kan gives adgang til i dag i overensstemmelse med persondataloven.

Men ud over denne ene bemærkning vil jeg gerne give tilsagn om, at de ting, der er blevet nævnt her ved førstebehandlingen, bliver taget op under udvalgsbehandlingen. Jeg synes, det vil være rigtig fornuftigt, da der jo er tale om et meget teknisk lovforslag, men tak for tilslutningen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Helge Adam Møller): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Videnskab og Teknologi. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. *(Ophold)*. Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 41:
Forslag til folketingsbeslutning om en videregående teologisk uddannelse i islam som akademisk grundlag for varetagelse af religiøs embedsvirksomhed i muslimske trossamfund.
 Af Anne-Marie Meldgaard (S) m.fl.
 (Fremsat 30/3 2005).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Videnskabsministeren (Helge Sander): Det er væsentligt at sikre, at religiøse forkyndere, der virker her i landet, ikke formidler værdier og holdninger, som er i konflikt med grundlæggende værdier i et demokratisk samfund, og hvis det er intentionen med beslutningsforslaget, kan regeringen for så vidt være enig i forslaget. Regeringen har også allerede understreget dette i oplægget »Vision og strategier for bedre integration« fra 2003 og senere med ændringerne af udlændingeloven og integrationsloven i 2004, hvor betingelserne for opholdstilladelse til udenlandske religiøse forkyndere er blevet skærpet. Ændringerne betyder, at religiøse forkyndere skal dokumentere relevant baggrund eller uddannelse for at virke som forkyndere i Danmark.

Regeringen er altså enig i beslutningsforslagets intentioner, og vi ønsker også at undgå, at grupper af etniske minoriteter formidler værdier, som ikke er i overensstemmelse med vestlige demokratiske værdier. Men regeringen mener ikke, at en teologisk universitetsuddannelse i islam nødvendigvis er løsningen. Vi ved simpelthen ikke, hvad de muslimske trossamfund ønsker, og derfor risikerer vi at oprette uddannelser, som slet ikke er relevante for trossamfundene, og som slet ikke appellerer til nogen studerende.

Dette spørgsmål afspejler sig også i beslutningsforslaget, der vil mange ting på en gang: Uddannelsen skal tiltrække herboende unge indvandrere, således at imamer på længere sigt kan rekrutteres i Danmark, og samtidig skal uddannelsen kvalificere unge indvandrere til anden beskæftigelse end forkyndelse af islam. Forslaget giver imidlertid ingen uddybende information om, hvilken anden beskæftigelse der kunne være tale om, og samtidig svæver det lidt i det uvisse, om uddannelsen også skal henvende sig til allerede fungerende imamer i Danmark.

Hertil kommer, at beslutningsforslaget ikke tager højde for universitetsuddannelsernes lovgivningsgrundlag. Socialdemokratiet forudsætter i beslutningsforslaget, at jeg som videnskabsminister uden videre kan dekretere, hvilke uddannelser universiteterne skal tilbyde, men lad mig med det samme slå fast, at det kan jeg ikke. Universiteterne beslutter selv, hvilke forskningsba-

serede uddannelser de ønsker at udbyde inden for deres fagområde, og universitetets udbud godkendes efterfølgende af videnskabsministeren. Her henholder jeg mig til universitetsloven, som blev vedtaget af et bredt flertal i 2003, og Socialdemokraterne husker sikkert også, at et af hovedformålene med den nye universitetslov var at øge universiteternes frihedsgrader.

Jeg antager, at der i givet fald skulle være tale om en bacheloruddannelse. Her må jeg minde om, at adgang til en bacheloruddannelse normalt forudsætter en gymnasial uddannelse, og det er min antagelse, at imamer og andre religiøse ledere som hovedregel ikke har en sådan uddannelse. De vil altså umiddelbart slet ikke have adgang til en universitetsuddannelse, og derfor er forslaget overhovedet ikke relevant for en stor del af de religiøse forkyndere, som virker i dagens Danmark.

Regeringen har, som det også er nævnt i beslutningsforslaget, opfordret trossamfundene i Danmark til at henvende sig til de relevante universiteter med ønske om relevante uddannelses-tilbud. Jeg har for nylig igen rettet henvendelse til dekanerne for de teologiske uddannelser og spurgt om status, og svaret var, at der endnu ikke er nogen trossamfund, der har henvendt sig vedrørende en universitetsuddannelse i islamisk teologi.

Hvis der var et udtalt ønske blandt de muslimske trossamfund om at få en uddannelse, ville sagen stille sig noget anderledes, og i så tilfælde ville vi også vide, hvilken form for uddannelse der var efterspurgt. Men er de muslimske trossamfund overhovedet interesseret i at få imamer med baggrund i den påtænkte uddannelse? Vi ved det rent faktisk ikke.

Kl. 17:15

Sigtet med uddannelsen er, at de religiøse forkyndere i fremtiden i langt højere grad skal rekrutteres blandt unge herboende muslimer. Men ved vi overhovedet, om unge herboende indvandrere ønsker at uddanne sig inden for islam? Er jobbet som imam overhovedet attraktivt for unge herboende indvandrere? Og hvor mange imamer er der egentlig brug for? Det sidste spørgsmål vil et universitet selvfølgelig se meget nøje på, inden det overvejer at udbyde en uddannelse.

Universiteterne har allerede udvidet deres aktiviteter inden for arabisk sprog og studier af islam. Jeg kan fortælle, at de i 2004 og 2005 har ansøgt om og fået godkendt flere uddannelser

inden for disse områder. Københavns Universitet udbyder pr. 1. september i år en ny kandidatuddannelse i islamiske studier. Uddannelsen giver en grundig indføring i islamisk teologi, jura, historie og politik med hovedvægt på det 20. og 21. århundrede. Uddannelsen optager bachelorer fra de humanistiske, juridiske, teologiske og samfundsvidenskabelige fakulteter, og for at blive optaget skal bachelorerne have taget et halvt års studium inden for et islamvidenskabeligt emne. Uddannelsen har altså et bredere sigte end studiet af islamisk teologi.

Til sommer udbyder Syddansk Universitet en bacheloruddannelse i erhvervsprog med kombinationen arabisk og kommunikation. Her får de studerende oven i de arabisksproglige værktøjer også indsigt i kulturmødet mellem arabisk og vestlig kultur. I den forbindelse skal vi heller ikke glemme, at det på Aarhus Universitet længe har været muligt at læse semitisk filologi. Det er en uddannelse inden for arabisk og hebraisk sprog, teologi, kultur og samfundsforhold, og Aarhus Universitet har netop prioriteret at oprette endnu mere inden for forskning i islamologi og arabisk. Også Københavns Universitet satte for nylig religion på dagsordenen med satsningsområdet religion i det 21. århundrede. Der er tale om en forskningsindsats, der går på tværs af seks fakulteter, og som også ledsages af nye undervisningstilbud til de studerende.

Der er altså allerede uddannelsesmuligheder inden for islam og arabisk sprog og kultur, og de nye uddannelser er udtryk for, at universiteterne forholder sig til ændringer i vort samfund og svarer med nye uddannelses-tilbud. Men indtil nu har universiteterne ikke set en specifik efterspørgsel på en uddannelse, der udelukkende fokuserer på islamisk teologi.

Lad mig afslutningsvis minde om, at universitetsuddannelserne er forskningsbaserede, videnskabelige uddannelser. Undervisningen foregår ikke på et konfessionelt grundlag, og der kan altså ikke stilles krav om, at undervisere skal bekende sig til en bestemt tro. Det vil være i strid med forskningsfriheden.

Regeringen kan altså ikke støtte beslutningsforslaget. For det første: Det forholder sig ikke til lovgrundlaget for universiteterne. For det andet: Det er for uklart, hvilken slags uddannelse der overhovedet er tale om. Og for det tredje: Forslaget går formynderisk hen over hovedet på de islamiske trossamfund, som slet ikke har ytret ønske om en sådan uddannelse.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):
Jeg beder ministeren blive stående. Der er en kort bemærkning fra fru Karen Klint.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):
Jeg ved ikke, om jeg skal sige tak for svaret, men det er da i hvert fald noget nyt, at det er videnskabsministeren, der får lov til at svare. Sidst var det jo integrationsministeren, da vi havde debatten.

Jeg synes egentlig, at ministeren svarer lidt udenom. Ministeren forsøger i hvert fald at få bolden tilbage på vores banehalvdel ved at sige, at vi skal komme med alle svarene, men vi har jo netop lagt op til, at regeringen skal komme med nogle bud på, hvordan man kan etablere en teologisk uddannelse på akademisk grundlag, lige så vel som vi har en teologisk uddannelse inden for kristendommen på akademisk grundlag. Hvorfor er der så stor forskel, at lovgrundlaget skulle være forskelligt, som der blev sagt, og at vi ikke forholder os til lovgrundlaget?

Så vil jeg også gerne spørge, om regeringen slet ikke vil være med til at tale om modeller for en uddannelse på området.

(Kort bemærkning).

Videnskabsministeren (Helge Sander):
Når det i dag er videnskabsministeren, der står her, er det jo, fordi forslaget er meget målrettet universitetsuddannelser, og det er jo også lige akkurat det, som fru Karen Klint fokuserer på.

Kl. 17.20

Jeg tror, at når fru Karen Klint får nærlæst mit svar, er det også et meget præcist svar på lige akkurat det, som spørgsmålet handler om, nemlig universiteternes arbejdsmetode i relation til nye uddannelser. Vi har fra regeringens side på et tidligere tidspunkt, da spørgsmålet blev drøftet, også før beslutningsforslaget blev fremsat første gang, sagt til miljøerne: Vi vil gerne høre, hvad det er, I ønsker.

Jeg forsøgte at redegøre for det i svaret, og det er som sagt således, at i hvert fald indtil i forgårs var der endnu ikke nogen, der havde henvendt sig til universiteterne. Og rækkefølgen er altså, at universiteterne kommer med forslag til uddannelser, som så godkendes i Videnskabsministeriet. Det er helt i overensstemmelse med den universitetslov, som vi har vedtaget i fællesskab.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Jeg er meget opmærksom på rækkefølgen, men jeg er også meget opmærksom på, at når et samfund er i udvikling, kan vi som politikere ikke altid overlade samfundsprocesserne til andre. Vi må også som politikere tage et medansvar for, at der er en debat om de processer, der skal være.

Derfor oplever jeg også denne proces som en uddannelsesmæssig diskussion: Hvor lang tid skal der gå, før der er noget, og før der er nogle nye miljøer, der måske ved, at de har adgang til at bede om noget? Jeg oplever det som en proces, og jeg havde såmænd ikke forventet at få et klart ja i dag, for vi er nok kun i begyndelsen af processen. Men det er jo interessant, netop når ministeren også henviser til regeringens eget udspil, at regeringen vil opfordre trossamfundene til at drøfte spørgsmålet med de relevante universiteter.

Jeg har også læst punkt 56 med initiativet, og det er det, der har inspireret os til at sige: Vi skal jo hjælpe nogle til at gøre opmærksom på, at der er noget, man kan ønske. Så har vi i Socialdemokratiet ment, at det var vigtigt at holde fast i, at når og hvis der kommer en uddannelse – selvfølgelig gerne når der kommer en uddannelse – skal den bygge på de danske traditioner på universiteterne med den kritiske tilgang og ikke en eller andet meget bogstavelig tilgang til stoffet.

Jeg vil spørge ministeren, om regeringen vil være med til at snakke om modeller, eller om man kun passivt vil afvente omverdenens reaktion.

(Kort bemærkning).

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Jeg synes ikke, det er rimeligt, at fru Karen Klint siger, at vi bare vil afvente. Vi har jo spillet ud og bedt dem, det i virkeligheden handler om, om at komme frem på banen, men det er altså ikke sket.

I lyset af det med at følge med tiden synes jeg da, at fru Karen J. Klint sammen med mig og forhåbentlig også andre må glæde sig over, at universiteterne i den grad følger med tiden. Personligt blev jeg da glædeligt overrasket, da jeg i forbindelse med forberedelsen til debatten her i dag tog den tur rundt i universitetslandskabet, som jeg beskrev før, kunne se, hvor mange steder man ikke kun justerer gamle tilbud, men også kommer med nye undervisningstilbud, både i år og til næste år. Det synes jeg faktisk er

meget betryggende, helt i relation til fru Karen Klints indlæg.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ministeren. Så starter vi ordførerrækken, og den første er Venstres ordfører, fru Birthe Rønn Hornbech.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Der er en lidt overraskende tone fra det nye Socialdemokrati i dette beslutningsforslag. Det fremgår direkte af teksten, at man skal give muslimerne bedre mulighed for at leve et religiøst orienteret liv uden at komme i modstrid med sekulariserede samfund, altså som om muslimerne over en bank overtræder danske love og derfor skal sættes på universitetet, og det synes jeg er et lidt mærkværdigt udgangspunkt.

Vi er naturligvis enige i, at det er de værdier, vi har i Danmark, der skal være grundlæggende for det fremtidige samfund, men at bibringe andre de værdier foregår i det offentlige rum ved hjælp af ytringsfriheden. Den debat tager vi i det offentlige rum, og hvad det er for nogle værdier, der skal være herskende i Danmark, kan man ikke afgøre ved at tvinge en uddannelse igennem.

Vi er i Venstre fuldkommen enige i ministerens redegørelse. Ministeren fremhævede, at der allerede er adskillige uddannelser om arabisk, om islam, om religionssociologi osv., og det har der i øvrigt været i lang tid. Men det helt fundamentale er jo, at de uddannelser er skabt på universiteterne selv, fordi man mener, at der har været en efterspørgsel, og fordi man mener, at de er relevante i en moderne tid, hvor der kommer mange udlændinge i Danmark, og hvor globaliseringen rykker nærmere og nærmere – ja, den er her vel allerede.

Sådan er fremgangsmåden jo også efter universitetsloven, som Socialdemokraterne stemte for, og vi kan ikke gå med til, at der nu skal være nye tider, hvor Folketinget skal bestemme, hvilke uddannelser man skal have på universitetet.

Kl. 17.25
Ministeren oplyser, at der ikke er nogen, der har meldt sig for at få den uddannelse, Socialdemokratiet efterlyser, og det kan man måske godt forstå, for danske universiteter er jo ikke konfessionelle – heller ikke når det gælder det teologiske studium i lutherdom. Den er ikke konfessionel, det kommer først senere på Pastoralseminariet.

Men det er jo ikke sikkert, at muslimerne kan affinde sig med det. Kan de affinde sig med at få en lesbisk lærer? Har de taget en studentereksamen, for at de kan komme ind? Er de indstillet på et så langt studium, eller vil de hellere bruge tiden på noget, de synes er bedre for at kvalificere sig i det danske samfund?

Det er meget interessant, at Socialdemokratiet mener, at staten skal kunne forlange, at specielt muslimer skal have en bestemt uddannelse. Hvad så med jøder? Hvad så med katolikker? Ud fra et lighedssynspunkt må man jo så også ville bestemme over de andre.

Jeg vil godt sige, at det er Venstres fuldkommen klare opfattelse, at når vi har en folkekirke, der er understøttet efter grundlovens § 4, må den finde sig i, at staten blander sig. Men dermed er alt slut. Frikirkerne har forkyndelsesfrihed i modsætning til folkekirken, der som sagt må finde sig i en vis lovgivning. Vi har aldrig blandet os i frikirkernes forhold, og vi skal heller ikke gøre det.

Dette forslag er set ud fra et frihedssynspunkt katastrofalt. Det er meget langt fra virkeligheden, at man virkelig tror, at man nu kan gennemtvinge et forslag for muslimer, som de ikke engang selv har efterlyst, og vi afviser forslaget.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Jeg havde heller ikke ventet nogen positive toner her.

Nu fik vi universitetsvarianten, og den fik vi ikke, sidst vi drøftede forslaget. Men det er jo regering, der har sat det muslimske samfund til debat i anden lovgivning, og i øvrigt er det jo ikke lovgivning, vi foreslår. Det er et beslutningsforslag om at komme med nogle uddannelsesinitiativer, det er jo ikke et lovforslag, vi kommer med. Det var for et stykke tid siden udlændingeloven, der havde et meget stort afsnit om religiøse forkyndere og om restriktioner for religiøse forkyndere.

Det er også den nuværende regering, der kommer med forslag om – i hvert fald i debatterne og i det offentlige rum – at imamer skal være med til det ene, og de skal være med til det andet, og de skal være med til det tredje, og nu skal de også vejlede de unge om uddannelse. Der er også en skole, der har ansat en imam i praktik for at holde styr på de unge, men vi går slet ikke så langt. Vi siger netop: I respekt for religionsfriheden skal man også kunne få en teologisk uddannelse inden for andre trosretninger

end lige den allerstørste i Danmark, og vil fru Birthe Rønn Hornbech slet ikke være med til at drøfte, hvordan vi kan øge religionsfriheden, også i praksis?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg er nødt til at fastholde, at fru Karen Klint går præcis den modsatte vej. Havde det været katolikker, ville alle kunne se, hvilket indgreb i friheden det er, og i og med at der ikke er tale om katolikker, er det altså et indgreb i både ligheden og friheden.

At der er skoler i Århus, der ansætter muslimer, har jo intet at gøre med, at fru Karin Klint vil gennemtvinge en afstemning her i Folketinget, så det er Folketinget, der bestemmer, at der skal oprettes en bestemt uddannelse. Det er jo det, man vil tvinge videnskabsministeren til. Men videnskabsministeren har forklaret om alle de uddannelser, der findes, og fru Karen Klint burde kende universitetsloven og vide, hvordan det foregår i praksis. Det er universiteterne, der kommer med ønsker om uddannelser, det er ikke noget, Folketinget og regeringen påtvinger nogen.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Så vil jeg prøve på en lidt anden måde. I dag er der folk, som studerer teologi uden nødvendigvis at blive præster bagefter, og jeg kunne også godt forestille mig, at der var nogle, der ville have en teologisk uddannelse og studere islam på videnskabelig baggrund uden efterfølgende at blive imamer.

Vi har jo ikke sagt, at imamer skal rekrutteres, eller at det er en imamuddannelse. Jeg ved godt, at der er nogle, der har kaldt det for en imamuddannelse, men vi har jo netop sagt, at vi godt kunne forestille os, at der er nogle, der vil søge en uddannelse, især hvis den er SU-berettiget, og dermed få den tilgangsvej, som er typisk for en dansk universitetsuddannelse.

Så vil jeg gerne spørge fru Birthe Rønn Hornbech, om det ikke godt kunne fremme religionsfriheden, at der var flere veje til at få en teologisk uddannelse i andre religioner, også en uddannelse, som er SU-berettiget.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Tvang kan aldrig blive frihed, og der er masser af uddannelser i dag, hvis man vil uddannes.

Det er forkert, når fru Karen Klint siger, at forslaget ikke drejer sig om en imamuddannelse. Der står jo i forslaget, at det drejer sig om, at imamer og andre islamisk-religiøse lærere skal rekrutteres over de uddannelser, så jeg kan slet ikke forstå, at man ikke selv vedkender sig, at det er et rent imamforslag.

Kl. 17.30

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jeg vil godt spørge, om fru Birthe Rønn Hornbech ikke kan bekræfte, at det i virkeligheden er i strid med religionsfriheden at ville sige, at der skal være statsautoriserede uddannelser af præster inden for de forskellige religioner, fordi det vel netop er afgørende, at religion og tro har mulighed for på alle måder at være uafhængige af staten.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu kan man jo ikke give en luthersk forelæsning om toregimentelæren på 1 minut, men det, jeg sagde i mit indlæg, og som jeg kan stå ved, er jo, at i Danmark har folkekirken ikke religionsfrihed. Den er evangelisk-luthersk, og det betyder, for det står i grundloven, at der ikke er religionsfrihed i folkekirken. Hvis man som evangelisk-luthersk og som forkynder ikke holder sig til præsteløftet og de bekendelsesskrifter, der hører til folkekirken, vil der blive reageret.

Men når det drejer sig om frikirkerne, er der ikke nogen lovgivning. Det skal der efter vores opfattelse heller ikke være, for så bliver det meget hurtigt et overgreb mod religionsfriheden. Og det synes jeg altså også at det her forslag er godt på vej til at være.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Det er jo ikke, fordi jeg vil lægge op til en stor diskussion om den danske folkekirke under det her punkt, men bare sige, at det jo netop er rigtigt, at det er et særtræk ved det danske samfund, at vi har en kirke, som efter min opfattelse er en statskirke, og det er jeg imod.

Men det bliver jo ikke bedre med religionsfriheden af, at man pålægger og sætter statslige rammer for uddannelserne af præster inden for de andre religioner eller for den sags skyld, hvad der ellers kunne findes af livsopfattelser osv. Så skulle vi måske også en dag have en

statsautoriseret uddannelse i marxisme-leninisme, og det kunne jo blive en sjov ting.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg deler spørgerens synspunkt og fremhæver jo også ustandselig, at den teologiske embedseksamen på Københavns Universitet *ikke* er en præsteskole, og det er *ikke* nok at være teologisk kandidat. Det er en forudsætning, og det er en af betingelserne for at blive præst i den danske folkekirke, men man skal også have gået igennem pastoralseminariet, og man skal i øvrigt godkendes af et menighedsråd og en biskop.

Jeg mener, det er meget vigtigt, hvad enten spørgeren nu kan lide den danske folkekirke eller ej, at sige, at nu er den der altså efter grundlovens § 4, der er altså ikke religionsfrihed, men resten skal vi ikke blande os i. Hvis andre ville bestemme, at stat og kirke skulle skilles ad, ville jeg være imod, men det klart, at så kunne man overhovedet ikke blande sig.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Det er jo de her øjeblikke, hvor man bliver helt glad for at høre Venstre tale fra talerstolen.

Jeg vil gerne i forlængelse af det foregående spørge fru Birthe Rønn Hornbech: Det er jo rigtigt, at der ifølge grundloven er en kobling imellem os som lovgivere og folkekirken, men er der dermed også sagt, at det er ordførerens ønske, at vi prøvede at gå så langt som overhovedet muligt for at få så lille en kobling som overhovedet muligt imellem lovgivningen og staten og folkekirken og de andre trossamfund?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg skal prøve på det minut at forklare spørgeren, at jeg er tilhænger af den bestående ordning, af grundlovens § 4, ud fra et frihedssynspunkt.

Jeg er helt overbevist om, at en stor flertalsfolkekirke med et stærkt evangelisk-luthersk budskab præcis er det, der sikrer friheden for mindretallene i Danmark, og som sikrer, at kirken ikke politiserer. I det øjeblik vi skiller stat og kirke, bliver det som i USA. Så kommer trossamfundene løbende og vil have politisk indflydelse på politikerne her i Danmark. Det er ikke et samfund, jeg ønsker mig.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Tak. Så er der ikke flere spørgsmål til ordføreren, og den næste ordfører er hr. Jesper Langballe.

Jesper Langballe (DF):

Jeg tror ikke, at min tid rækker til at opregne alle de grunde, som Dansk Folkeparti har til at mene, at det her forslag er fuldkommen uigennemtænkt idioti.

Kl. 17.35

Videnskabsministeren har meget klart gjort rede for, hvorfor forslaget ikke har nogen gang på jorden i henhold til universitetsloven, som vi ikke har stemt for, men som forslagsstillerne i sin tid stemte for, og som overlader det helt til universiteterne selv at udbyde nye undervisningstilbud.

Men jeg synes også, at der samtidig er noget principielt at sige om sagen, for den status, som Socialdemokraterne her vil tildele islam, er jo en status, der ifølge grundloven alene tilkommer den luthersk-evangeliske kirke.

Jeg vil gøre opmærksom på, at da Københavns Universitet blev grundlagt i 1479, var der endnu ikke noget, der hed den luthersk-evangeliske kirke, men der var noget, der hed den kristne kirke i Danmark og i Europa, og da var der ikke andet på det universitet end et teologisk fakultet. Den kristne teologi er så at sige universitetets fødsel, fordi kirken, som staten stadig har ansvar for, skulle have uddannet nogle præster. Det var det principielle, som vedrører os alle sammen.

Men samtidig er det, som om forslagsstillerne vil opfinde et helt nyt islam, som slet ikke eksisterer. Der står i selve forslaget, at man skal give dem bedre mulighed for at leve et religiøst orienteret liv uden at komme i modstrid med et sekulariseret samfunds øvrige forhold. Undskyld, kære forslagsstillere, men et sekulariseret samfund er noget, der i en rettroende, og jeg understreger en rettroende, muslimsk optik overhovedet ikke eksisterer, fordi den skelnen mellem et sekulariseret samfund og det religiøse liv er et skel, der findes der, hvor kristendommen lyder eller har lyd.

Så står der, at de islamiske forkyndere skal tolke islam ind i en vestlig kontekst. Ja, det kunne man godt forestille sig, fordi det har man faktisk allerede et eksempel på i den såkaldte ahmadiyyahbevægelse – hvis nu fru Pia Gjellerups foredrag snart er slut, så vil jeg fortsætte – som er den mest vestliggjorte udgave af islam. De har missioneret i Vesten meget tidligt, bygget en

moské i Hvidovre i 1967, og der har man faktisk sans for det der skel mellem det sekulære og det religiøse, og der har man tolket islam ind i en vestlig sammenhæng, men de er til gengæld dybt foragtede og forkætrede af alle rigtige muslimer, som betragter dem som kættere, og i øvrigt er de kun 350 personer. Muslimerne selv, dem, jeg vil kalde de rigtige muslimer, vil jo ikke røre det her med en ildtang.

Jeg er enig med fru Birthe Rønn Hornbech i, at det er en anmasselse fra statens side over for islam at ville til at styre deres religiøse uddannelse. Men bare tanken om, at en imamuddannelse skulle acceptere kildekritik og historisk-kritisk metode, er ganske utænkelig. Det forudsætter jo igen den skelnen, som er afstedkommet af kristendommen, nemlig en skelnen mellem åbenbaring og historie, hvor historien kan behandles fuldstændig videnskabeligt og kritisk. Det ville være ganske utænkeligt i islam. Så hvis man nu forestiller sig, at forslaget kom igennem, hvad det selvfølgelig ikke gør, ville uddannelsen formentlig overhovedet ingen ansøgere få.

Noget helt andet er, når der er tale om religionsvidenskab, som ministeren gav en række eksempler på, og der tror jeg endda ikke, at ministeren, så vidt jeg hørte, nævnte Carsten Niebuhr Institutet, hvor der foregår en undervisning i islam og i arabisk tænke måde på et højt, højt niveau. Det var som bekendt der, at en af Carsten Niebuhr Institutets lærere for nylig blev gennembanket af muslimer, fordi han i en forelæsning havde tilladt sig som vantro at læse højt af Koranen. En sådan religionsvidenskabelig forskning skal naturligvis foregå, men det er jo noget ganske andet end en teologisk uddannelse, der skal uddanne forkyndere.

Kl. 17.40

Så forslaget er meningsløst, og det er uigenomtænkt. Jeg er meget spændt på, hvad den radikale ordfører, som selv er erklæret muslim, vil sige til det her.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Der er ikke nogen spørgsmål, så vi går videre i ordførerrækken. ... Jo, der var et spørgsmål alligevel. Hr. Kamal Qureshi, værsgo.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Jeg vil gerne spørge, om hr. Jesper Langballe mener, at det er et udtryk for at have en civiliseret opfattelse, hvis man mener, at folk skal være kristne for at være danske. Det er noget, som hr.

Langballes kollega, hr. Søren Krarup, har udtalt i Jyllands-Posten i 2001, for at være dansk skal man være kristen. Er det et udtryk for en civiliseret opfattelse af samfundet, hvis man mener, at det at have en bestemt religion er koblet sammen med tilhørsforholdet til en nationalstat?

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Som hr. Kamal Qureshi formulerer spørgsmålet, må jeg svare nej til det. Det mener jeg ikke. Men det kommer an på, hvad det er man bliver spurgt om, eller tror man bliver spurgt om, for hvis hr. Kamal Qureshi spørger, om kristendommen er en så væsentlig del af danmarkshistoriens kulturelle nedslag i den enkelte danskers bevidsthed, at kristendommen har haft en fuldstændig formidabel indflydelse på dansk tankesæt, må jeg svare ja, for sådan er det. Men jeg ville aldrig nogen sinde sige, at den enkelte skal være bekendende kristen for at være dansk eller for at tænke som en dansker.

Når jeg taler om danskhed i forbindelse med kristendommen, taler jeg om kulturkristendom. Så taler jeg også om alle dem, der har meldt sig ud af folkekirken og overhovedet ikke vil have noget med det formørkede skidt at gøre, men som med modermælken har fået kristen tænke måde ind i blodet, bl.a. i forhold til sådan noget, som er aktuelt her i forholdet til fri forskning.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Jeg kan læse spørgsmålet op, for at det skal blive helt tydeligt. Det er fra Jyllands-Posten den 17. november 2001 i et interview mellem hr. Søren Krarup og undertegnede, hvor jeg spørger hr. Søren Krarup: Hvad skal der egentlig til, før du vil betragte mig som hel dansker? Hertil svarer hr. Søren Krarup: Jeg mener, at tilhørsforholdet til folkekirken er meget afgørende for det at være dansk.

Det må da være ikke at handle eller ikke at tænke sekulariseret, hvis man kobler et tilhørsforhold til en bestemt trosretning sammen med det at være dansk. Er hr. Jesper Langballe ikke enig med mig i det?

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Det er lidt svært at få fat på, for vi er inde på et område, hvor nuancerne er fantastisk væsentlige. Men hvis meningen er, at hvis du omvender dig til kristendommen, vil jeg acceptere dig som

dansk, er det i hvert fald udtryk for et synspunkt, som jeg ikke kan tilslutte mig.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V): Ud fra den historiske redegørelse, som hr. Jesper Langballe selv har givet, kan man vel sige, at hvis Danmark pludselig var 90 pct. muslimsk, ville det i hvert fald være en anden danskhed, og et helt andet tankesæt også i forholdet mellem det religiøse og det sekulariserede. Det ligger vel helt fast. Jeg vil ikke vurdere, om det skulle være en dårligere danskhed, men det vil i hvert fald være en anden danskhed.

Det er jo netop, fordi kristendommen har præget det så meget, at vi har de frihedssynspunkter, som vi har, og som i hvert fald nogle af os holder meget af. Så vil jeg sige, at jeg tror også, at hr. Kamal Qureshi er meget præget af kristendommen. Det kan man godt være, selv om man er muslim.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF): Jeg er fuldstændig enig. Hvis Danmark, som et tankeeksperiment blev 90 pct. muslimsk, så vil jeg sige, at så eksisterede Danmark simpelt hen ikke mere.

Jeg understreger her stadig væk, at når jeg taler om kristendom i forbindelse med nationen, i forbindelse med danskheden, taler jeg om kulturkristendom og om kulturislam. Jeg taler ikke om, hvorvidt man er bekendende kristen eller bekendende muslim, men begge parter har fået nogle ting ind.

For enhver dansker, fuldkommen uanset hvad han bekender sig til, om han er fløjtende imod folkekirken, er det en selvfølge, at tro og magt aldrig nogen sinde kan blandes sammen. Man kan aldrig bruge magt i trosspørgsmål. Det er ikke uden videre en selvfølge for enhver muslim. Det er også en selvfølge for enhver dansker, at mænd og kvinder er ligeværdige. Begge dele er noget, vi har fra kristendommen, det er ikke selvfølgelig for en muslim.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV): Nu er vi ved tankeeksperimentet, og fru Birthe Rønn Hornbech inspirerede mig: Man har en forestilling om, at Danmark ikke ville have været demokratisk, hvis vi ikke havde kristendom. Kunne det tænkes, som et tankeeksperiment,

at hvis nu Danmark ikke havde været kristent, havde Danmark ikke været demokratisk?

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Det er jo altså virkelig det, man kalder kontrafaktisk historieskrivning. Det er noget, man skal være meget varsom med. Men jeg vil nu alligevel ikke være bange for at sige, at nej, så havde Danmark ikke været demokratisk.

Lad os lige tænke på, at demokratiet ikke er noget, Vorherre har ladet dale ned. Demokratiet er fremgået af vores historie, og den historie er et kristent Danmarks og et kristent Europas historie. Så, nej, jeg tror ikke, at demokratiet ville være tænkeligt uden de historiske forudsætninger, det har, og en meget væsentlig forudsætning er kristendommen.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Jeg mener, at demokrati i Vesten er blevet til på trods af kristendom. Der var nemlig en del kamp i tidens løb. Det er på trods af kristendommen, at Vesten blev demokratisk. Jeg mener ikke, at et samfund behøver at være kristent for at være demokratisk. Der er mange eksempler på samfund, der ikke er kristne, som er demokratiske – Japan som ét eksempel.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Det er en meget kompliceret diskussion, vi kommer ind i, for på en vis måde er jeg enig med hr. Naser Khader i, at demokratiet, hvis vi ser på den franske oplysningstid, blev til i en vis protest mod kristendommen. Det er fuldstændig rigtigt. Men hvis vi så samtidig ser vi på årsagssammenhængen, vil jeg sige, så forudsætter også den protest kristendommen. Men det er en meget, meget indviklet diskussion, som tiden her ikke rækker til.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Til fru Birthe Rønn Hornbech: Reglerne siger, at man skal tage de to korte bemærkninger lige efter hinanden. Så jeg beder ordføreren vente, måske til næste ordfører kommer på talerstolen.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jeg synes i grunden, at det er en stor dag i dag, for hr. Jesper Langballe er kommet med to erkendelser, som jeg ikke har hørt ham give tidli-

gere. Det kan godt være, at han har givet dem på et tidspunkt, hvor jeg har været uopmærksom.

Det ene er erkendelsen af, at der faktisk findes muslimer, som lever sådan sekulariseret og i overensstemmelse med vestlig kultur. De er ikke så mange, understreger hr. Langballe, men de findes. Indtil nu troede jeg faktisk slet ikke, at sådan nogle kunne eksistere.

Det andet, som hr. Jesper Langballe har erkendt, er, at demokratiet i Europa faktisk er udviklet i konflikt med kristendommen. Det er også en god pointe.

Mit spørgsmål til hr. Jesper Langballe skal være: Kunne hr. Jesper Langballe så ikke slutte af med at erkende, at der faktisk findes mange eksempler på, at der er udøvet magt i kristendommens navn? Man kan se det i USA, hvor man slår abortlæger og sådan nogle ihjel i kristendommens navn. Historisk set findes der også eksempler på det. Hr. Langballe kunne have en pointe i at sige, at det ikke har været særlig udpræget i den danske udgave af den lutherske trosretning, men i en lang række andre udgaver af kristendommen findes det da.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jo, jo, men det er sådan en underlig naiv måde at spørge på. Hvorfor skulle jeg dog bestride, at der er udøvet magt i kristendommens navn, også i nogle tilfælde i et omfang, som man må sige er et fuldstændigt forræderi mod kristendommen? Selvfølgelig.

Kl. 17.50

Jeg ved ikke, hvorfor jeg egentlig skulle spørges om noget så selvfølgelig, men hvis det, det ligger i det, er, at kristendommen historisk i den retning såmænd ikke er spor bedre end islam, så bliver jeg nødt til i den historiske redeligheds navn at protestere, for de misbrug, der er øvet i Vesten i kristendommens navn af magtudøvelse, kan godt nok ikke måle sig med de jihadbølger, som den muslimske verden har skyllet verden igennem med med osmannersamfundet osv., hvor der jo virkelig har været tale om en underkuelse, der ville noget.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Nu vil jeg bare fastholde, at det ikke er mig, der har ført diskussionen så langt væk fra beslutningsforslaget, selv om jeg erkender, at nu er jeg selv medvirkende til det.

Jeg vil da bare sige til hr. Jesper Langballe, at det vel er rigtigt forstået, at kristendommen også har baseret en del af sin udbredelse på magt. Det kan godt blive en lidt underlig diskussion, altså den der med, hvem der nu har slået flest ihjel. Det er jo sådan noget, som nogle tilhængere af det ene dogme tit tiltror tilhængere af det andet dogme, stalinister mod nazister f.eks., med diskussionen om, hvem der slog flest ihjel.

Nu hører jeg ligesom, at hr. Jesper Langballe synger den samme sang, hvilket jeg sådan set godt kan forstå, altså en kristen principfast mand siger, at der er ganske vist kristne, der har begået fejl, men deres fejl er ikke så store som muslimernes, og så er vi der, hvor hr. Jesper Langballe nok alligevel ender med at stå med et forholdsvis dogmatisk standpunkt.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Der er åbenbart mange selvfølgelige og velkendte ting, der er nye og forbløffende for hr. Per Clausen.

Nu skal jeg sige hr. Per Clausen noget: Det er sådan, at det ikke er kristendom at sige, at vi har ret, muslimerne har uret, men det er kristendom at sige, at Gud har ret, og over for ham har vi alle sammen uret.

Det kunne en muslim aldrig nogen sinde sige, for han ved jo, at han i kraft af sin muslimske tro sidder inde med retfærdigheden. Derfor generer det mig ikke en pind at indrømme alle de magtmisbrug, der har fundet sted i kristendommens navn i historiens løb. Det generer mig ikke det allermindste.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så tror jeg ikke, at der er flere korte bemærkninger til hr. Jesper Langballe.

Så går vi videre i ordførerrækken, og det er hr. Jakob Axel Nielsen, værsgo.

Jakob Axel Nielsen (KF):

Da vores ordfører, fru Henriette Kjær, ikke kan være til stede, har jeg lovet at fremføre følgende og ad den vej måske også trække niveauet lidt ned, desværre.

Vi debatterer løbende imamers rolle i forhold til herboende muslimer. Det er en vigtig diskussion, idet imamerne ofte ikke bare er religiøse forkyndere, men også fungerer som rådgivere for den enkelte familie.

Derfor er det vigtigt, at den rådgivning, der gives, og de holdninger, der gives udtryk for under fredagsbønnerne, harmonerer med det praktiske liv, der skal leves i Danmark. Det nytter jo ikke noget, at de råd, der gives, slet ikke har hold i virkeligheden. Det nytter heller ikke noget, at budskaberne i bønnerne er ekstremistiske eller måske bare i strid med vores lovgivning. Derfor vil det selvfølgelig være godt med nogle kompetente religiøse forkyndere, hvilket vi sådan set er meget enige med Socialdemokraterne i.

Når vi alligevel ikke kan støtte forslaget, skyldes det, at det jo ikke er regeringen, her videnskabsministeren, der opretter uddannelser på universiteterne. Det er universiteterne selv, der beslutter, om de vil bevæge sig ud i nye retninger. Og da der ikke er efterspørgsel efter uddannelsen, tror vi Konservative, at det en utopi at tro, at en sådan uddannelse vil kunne etableres.

Vi mener derfor, at man skal arbejde på andre fronter for at sikre god og lødig forkyndelse blandt muslimske grupper. Ministeren har allerede nævnt de initiativer, der er blevet taget, og så er det i øvrigt vores opgave som politikere at sige fra, hvis vi erfarer, at de budskaber, der fremsættes af imamerne, ikke er i pagt med grundlæggende demokratiske værdier. Det må vi utrætteligt blive ved med, så vi sikrer en god integration.

På den baggrund kan vi ikke støtte forslaget.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Tak til ordføreren.

Så er det næste ordfører, hr. Naser Khader.

Kl. 17.55

Naser Khader (RV):

Det er et sympatisk forslag, Socialdemokraterne kommer med. Eksemplerne på imamernes tåbeligheder er mange, og der er behov for, at de får større indsigt i danske og demokratiske forhold.

Vi i Det Radikale Venstre anerkender, at det, mennesker tror på, menneskers religion, i meget høj grad kan være bestemmende for deres handlemåde og fællesskabsfølelse, og at det derfor vil have en gavnlig effekt på sammenhængskraften i samfundet, at religiøse ledere forud for deres forkyndende virksomhed har modtaget undervisning i grundprincipperne for det danske samfund.

Det Radikale Venstre har tidligere foreslået, at for at kunne opnå embede som religiøs forkyn- der i Danmark skal man have gennemgået en

uddannelse, der bl.a. sikrer, at alle religiøse ledere er blevet bekendt med, hvilke værdier det danske samfund er bygget på. Men spørgsmålet er, om en akademisk uddannelse, som Socialdemokraterne foreslår, løser de mange konkrete problemer, der er med imamerne.

Uddannelse er godt, men kan nok alligevel ikke virke eller anvendes som mirakelkur, der sikrer mod imamernes idioti og sikrer, at de derefter forkynder i overensstemmelse med principperne for et sekulariseret samfund. Derfor har vi i Det Radikale Venstre mange forbehold, der gør, at vi ikke kan støtte forslaget:

Man kan ikke lave én uddannelse for islamisk teologi, for der er mange islamiske retninger. I Danmark er der 70 retninger repræsenteret. Der er to store hovedretninger: Skal det være for shiamuslimerne eller sunnimuslimerne? Det er det ene forbehold. Det andet forbehold er de nuværende imamer, som vi har. Mange af dem har ikke kvalifikationer til en universitetsuddannelse. Det kræver jo bl.a. en studentereksamen.

Socialdemokraterne ønsker fornuftigt nok en akademisk uddannelse, der tager afsæt i dansk akademisk tradition, men hvordan skal det gøres, når den traditionelle imamuddannelse i den islamiske verden er kildekritisk og forkyndende i sin natur? Helt principielt mener vi ikke, at forkyndende virksomhed af nogen art kan anses for at være en akademisk disciplin i et sekulariseret samfund. Det er vores holdning, at forkyndende virksomhed bør holdes ude af universitetsregi. Når de så har læst islamisk teologi, hvem skal så give dem imamautorisation? Skal det være staten? Så får vi en sammenblanding her. I øvrigt skal en sådan uddannelse for at være anerkendt og en imam være godkendt kobles til et af de store imamuddannelsescentre i andre lande.

Der er nogle, der vil indvende, at vi har den danske teologiuddannelse, men universiteternes nuværende teologiuddannelse er en undtagelse, som er historisk betinget, og som bl.a. følger af, at universiteterne oprindeligt blev stiftet til uddannelse af teologer. Endvidere skal danske teologer uddannes yderligere for at blive præster. Her adskilles det akademiske fra det religiøst forkyndende.

Desuden findes der på nuværende tidspunkt ikke kompetence eller kapacitet til at uddanne i islamisk teologi. Jeg talte med en af de førende islameksperter i Danmark. Han følte sig ikke klædt på til at uddanne i islamisk teologi. Skulle det være sådan i fremtiden, at man opretter en

sådan uddannelse, der ikke er forkyndende, kunne man udmærket tænke i EU-retning, for islamisk teologisprog er jo arabisk. Jeg tror, at vi er for lille et land til at oprette så stor en uddannelse.

Så alt i alt: Vi synes, det er et uklart forslag, og vi har mange forbehold, der gør, at vi ikke kan sige ja til Socialdemokraternes forslag. Men vi vil gerne i dialog med forslagsstillerne, med Carsten Niebuhr Institutet og med det islamiske miljø om, hvordan vi kan gøre de islamiske imamer endnu bedre til fremover også at hjælpe med integrationen.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):
Der er et par korte bemærkninger, først hr. Kamal Qureshi og derefter fru Pia Gjellerup.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):
Jeg kunne godt tænke mig at spørge, når nu hr. Naser Khader og jeg jo begge er muslimer: Det blev sagt af hr. Jesper Langballe, at muslimer mener, at de simpelt hen har en guddommelig ret. Føler hr. Naser Khader som muslim, at han har en ret, som er udstukket af højere magter, og derfor ikke behøver diskutere den?

Kl. 18.00

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):
Jeg tror, jeg forstod spørgsmålet. Nej, jeg føler ikke, at jeg har en højere magt.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):
Så vil jeg gerne stille et andet spørgsmål, for det er også blevet sagt, at muslimer ikke kunne fungere i et sekulariseret samfund. Kan hr. Naser Khader godt finde ud af at fungere i et sekulariseret samfund?

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):
Jeg synes selv, at jeg fungerer udmærket. Selvfølgelig kan man fungere som muslim i et sekulariseret samfund. Vi har Tyrkiet, som er et islamisk land, og de er faktisk gået længere end os i Danmark, de har en total adskillelse af moské og stat. Der er de mere moderne, end vi er i Danmark.

Jeg synes selv, at jeg fungerer udmærket. Selvfølgelig kan man fungere som muslim i et sekulariseret samfund. Vi har Tyrkiet, som er et islamisk land, og de er faktisk gået længere end os i Danmark, de har en total adskillelse af moské og stat. Der er de mere moderne, end vi er i Danmark.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):
Jeg hørte en række indvendinger fra hr. Naser Khader gående på, at tingene ikke ville blive perfekte, hvis man vedtog det her beslutningsforslag og førte det videre ud i livet i form af at få etableret en sådan uddannelse, som der lægges op til. Jeg tror, at forslagsstillerne i bred almindelighed vil være meget enige i, at tingene ikke bliver perfekte, fordi man vedtager et sådant beslutningsforslag og fører det ud i livet. Men har mindre end det perfekte ikke også ret? Er det ikke vigtigt, at vi bevæger os nogle skridt i den rigtige retning? Det er det her et forslag til.

Jeg synes, det er lidt ærgerligt, hvis man afviser de skridt, man ville kunne tage mod et bedre, mere velfunderet område, hvor man får diskuteret religion på et veloplyst grundlag og også på et akademisk grundlag. Derfor er jeg ærgerlig over, at hr. Naser Khader nærmest bruger forslaget til at sige, at fordi det ikke er perfekt, vil man ikke have det. Hvor findes det perfekte på det her område?

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):
Jamen jeg går ikke efter det perfekte her. Vi kan ikke få det perfekte, og jeg efterlyser ikke det perfekte. Men jeg mener ikke, at dette forslag er levedygtigt. Jeg mener, at der er så mange forbehold, at sådan som forslaget er på nuværende tidspunkt, kan det simpelt hen ikke lade sig gøre.

Jeg vil gerne spørge forslagsstillerne: Hvem skal uddanne imamerne? Hvem skal undervise i islamisk teologi i Danmark? Har vi kapaciteten? Hvorfor bruge så mange kræfter på noget, der ikke kan lade sig gøre på nuværende tidspunkt? Men jeg erkender, at vi har et problem med imamerne, helt klart. Det er også derfor, vores integrationsordfører, fru Elsebeth Gerner Nielsen – og også Socialdemokraterne tidligere – har fremsat et forslag om at give religiøse forkyndere et kursus i demokrati og danske forhold. Men det er noget andet end en akademisk uddannelse.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):
Debatten i dag er jo i sig selv ved at udvikle sig til en teologisk debat, hvor vi, der sidder her, måske kan integrere os noget mere med hinanden. Derfor er det jo synd, hvis hr. Jesper Langballes ord skulle blive misforstået: Altså, kristne

henholder sig til ham, der sagde om sig selv: Jeg er vejen, sandheden og livet. Hvorimod vi mennesker alene kan håbe på syndernes forladelse. Men i modsætning til det har jeg da hørt mange muslimer, også under mere private former, forklare, at de har nogle gode gerninger, de skal gøre, og så kan de komme højere og højere op og til sidst få en orkesterplads i himlen. Det vil hr. Naser Khader da ikke bestride er sådan, vel?

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Først og fremmest var jeg glad for, at hr. Jesper Langballe erkendte, at demokratiet i Danmark blev udviklet også i konflikt med kristendommen. Jeg var da glad for, at der var den indrømmelse.

Med hensyn til spørgsmålet om at gøre gode gerninger, der gør, at man i sidste ende kommer i paradiset: Ja, der er en del muslimer, der har den opfattelse, at lever man et optimalt islamisk liv, så kommer man i Paradis, lever man et ikke-optimalt islamisk liv, så kommer man i Helvede. Men hvad skal vi bruge det til? Jeg forstår ikke baggrunden for spørgsmålet.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det var kun for, at hr. Jesper Langballe's ord ikke skulle blive misforstået, for det er jo så set ud fra et luthersk synspunkt retfærdiggørelse ved handlinger. Men dermed har man jo ikke sagt, at den ene religion er bedre end den anden – slet ikke.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Jeg har heller ikke problemer med, at nogle siger, at deres religion er bedre end andres, bare de ikke vil tvinge andre til at konvertere til deres religion.

Biskoppen af Roskilde, Jan Lindhardt, har engang sagt: Jeg synes, at kristendommen er bedre end andre religioner. Det har jeg ikke nogen problemer med: Hvis han syntes, at islam er bedre, så skulle han konvertere.

Kl. 18.05

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg vil godt lige korrigere opfattelsen af noget af det, jeg har sagt. Jeg har ikke sagt, at demokratiet i Danmark er blevet til i konflikt med kristendommen. Tværtimod, må jeg gøre opmærksom

på, at en af den danske grundlovs fædre var N.F.S. Grundtvig, som dog vistnok var et rigtig kristent menneske.

Jeg har sagt, at i en europæisk sammenhæng, hvis man går længere tilbage, til 1700-tallet, så kan man sige, at i den franske oplysningstid, hvor de demokratiske idealer opstod, skete det i en vis konflikt med kristendommen, men dog samtidig sådan, at kristendommen faktisk var forudsætningen for det hele. Bare så det lige er klart.

Så vil jeg godt lige bede hr. Naser Khader om at bekræfte, hvad jeg hørte ham sige. Et akademisk teologistudium i vores vestlige forstand forudsætter jo bl.a. brug af den kildekritiske metode eller den historisk kritiske metode. Var det rigtigt forstået, at hr. Naser Khader slog fast, at det ville muslimerne aldrig nogen sinde kunne overføre på Koranen?

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Hvis vi tager det sidste først: Ja, det er rigtigt. Det, jeg kender til imamuddannelsen, er, at den i sin natur er kildekritisk og forkyndende, men det er kun i forhold til islamisk teologi. I den islamiske verden er der også en akademisk tradition, sådan som man også kender det i Danmark og i Vesten, så det gælder kun i forhold til islamisk teologi.

Med hensyn til det første: Baggrunden for mit spørgsmål til hr. Jesper Langballe er, at fru Birthe Rønn Hornbech nærmest sagde, at Danmark ikke ville have været demokratisk, hvis Danmark ikke havde været kristent. Så mit spørgsmål var, om ikke demokrati i Danmark udviklede sig på trods af og i kamp med kristendommen. Det var det, der var baggrunden for spørgsmålet.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Så vil jeg lige føje det spørgsmål til, om hr. Naser Khader forstod, at hvis vi taler om idéhistorisk årsagssammenhæng, er jeg ikke et øjeblik i tvivl om, at demokratiet slet ikke var opstået, uden at det havde haft kristendommen som forudsætning. Det betyder ikke, at jeg i dag vil sammenblande demokrati og kristendom. Men nu taler vi om idéhistoriske årsagsrækker.

Forstod hr. Naser Khader, at det var min pointe, at det ikke er noget tilfælde, at demokratiet er blevet til i Europa, dvs. i kristenhedens gamle rum?

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Nogle vil gå endnu længere tilbage med demokratiets opståen, før kristendommen opstod. Men det skal vi ikke være uenige om.

Det kan godt være, at demokratiet blev til i de tidligere kristne samfund, men det udelukker ikke, at ikkekristne samfund også kan blive demokratiske. Jeg nævnte Japan som eksempel. Jeg mener også, at den islamiske verden godt kan være islamisk og demokratisk samtidig, selvfølgelig kan den det. Det skal ikke være religionen, religionens mænd eller religionens læresætninger, der dikterer samfundsindretning. Det skal folket, folkets vilje og folkets repræsentanter. Det er der mange muslimer der også taler for.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Tak til ordføreren. Så går vi videre i ordfører-rækken. Det er hr. Kamal Qureshi.

Kamal Qureshi (SF):

Jeg vil starte med at sige – på samme måde som hr. Naser Khader – at vi også synes, det er et sympatisk forslag, som har et udgangspunkt, som er relevant. Vi vil da også til enhver tid være tilhængere af, at der blev oprettet en uddannelse i islam, men ikke en imamuddannelse, for SF går ind for en skarp adskillelse af stat og religion. Det betyder, at det sådan set er noget, vi mener går længere tilbage. Vi mener, at vi skal have undervisning i religion og ikke en religiøs uddannelse. Derfor mener vi også, at man i folkeskolen burde have religionsundervisning og ikke kristendomsundervisning – og tilsvarende opad i uddannelsessystemet.

Kl. 18.10

Så udgangspunktet må blive, at vi er tilhængere af at få en akademisk uddannelse, hvor man kan uddanne sig i islam. Nogle af de bedste forkyndere, jeg har hørt, når jeg har været i moskeen, nogle af dem, jeg i hvert fald husker tilbage på, var nogle af dem, der havde en ph.d. i islam. Det har så været nogle fra forskellige udenlandske universiteter, men de havde i hvert fald en indsigt, som jeg blev klogere af at høre på og lytte til, og det er ikke altid tilfældet, når jeg kommer ind i en tilfældig moské og lytter til en tilfældig imam.

Så der er ikke nogen tvivl om, at en videreudvikling eller en lærdom i forhold til islam ville være gavnligt, og det er i øvrigt også noget, som

erhvervslivet muligvis kunne bruge, nogle kandidater fra en sådan uddannelse.

Men om den uddannelse så skal ligge i den form, som forslaget lægger op til, er jeg ikke sikker på, men jeg synes, at vi måske skulle sætte os ned og prøve at tænke forslaget igennem med nogle af de ting, som hr. Naser Khader også er kommet med, og prøve at se, om man kunne få det rettet ind.

Måske skulle man også tænke i at inddrage andre religioner. Der er også hinduer herhjemme, som jo har nogle templer, selv om det er relativt få; vi har også buddhister og lignende. Kunne de inddrages i en eller anden form også? Kunne man tænke det ind? Hvis man begynder at gå i den retning, synes jeg, at forslaget begynder at blive interessant.

Så som udgangspunkt er SF positiv over for tankerne bag forslaget, men har nogle problemer med de sidste linjer om, at det skal være et akademisk grundlag for varetagelse af religiøs embedsvirksomhed; dem har vi et problem med.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Tak til ordføreren, og næste ordfører er hr. Per Clausen.

Per Clausen (EL):

Jeg vil starte med at sige, at jeg var meget glad for videnskabsministerens indledende bemærkninger om den del af det, der handler om at beskrive, at der faktisk findes et levende humanistisk forsknings- og undervisningsmiljø på de danske universiteter, hvor der også er en lang række mennesker, der beskæftiger sig seriøst med kultur, som har en anden baggrund end vores, og religion, som har en anden baggrund end den traditionelt danske; det synes jeg faktisk var meget positivt at få at vide.

Jeg vil også sige, at jeg var meget glad for videnskabsministerens understregning af, at det er universiteterne, der selv tager initiativ til at oprette uddannelser. Det bemærkede jeg mig, og jeg kan forsikre videnskabsministeren for, at det vil jeg huske, og jeg er glad for, at det stadig væk er sådan i den universitetslov, som vi jo ikke havde lod eller del i. Men jeg mener sådan set, at det er en meget god og fornuftig ting.

Når man så kommer til det konkrete forslag, så er Enhedslistens udgangspunkt, at vi ikke synes, at der skal være statslige uddannelser af imamer. Vi stiller os faktisk også meget negative over for, at man i dag har en uddannelse af dan-

ske præster. Jeg kan godt forstå og anerkende, at man kan sige, at teologistudiet i hvert fald i en vis udstrækning er baseret på de samme videnskabelige traditioner som andre fag, og at det først er i den sidste fase, at det bliver den religiøse forkyndelse, der bliver afgørende.

Men for os er det faktisk ret afgørende at holde fast i, at vi ønsker at have en adskillelse mellem stat og kirke. Og når man har en adskillelse mellem stat og kirke og mellem stat og religion, er det for os også afgørende, at så beskæftiger staten sig ikke med, hvilken form og hvilket indhold der skal være i uddannelserne af præster.

De præster må så komme ud med de budskaber, som de pågældende religioner står for. De vil som oftest være reaktionære, indimellem lidt mindre reaktionære, men grundlæggende vil de være reaktionære. Det er helt klart min opfattelse.

Jeg synes sådan set, at det også handler om at komme væk fra at sige, at løsningen af de problemer, vi står over for i Danmark, er et spørgsmål om i den her religiøse strid mellem den ene eller den anden eller den tredje religion, hvem der skal styrkes. Vi mener sådan set, at det er meget vigtigt at øge forskellen, afstanden mellem religion og kirke.

Jeg er meget enig i det, flere tidligere har været inde på, at hvis man ser historisk på det, er der ingen tvivl om, at demokratiet er opvokset i konflikt med religionen og med kristendommen også i Europa. Så kan man jo altid tilføje, at den også skete med udgangspunkt i de historiske forudsætninger, der eksisterede, og det er jo sådan set fuldstændig rigtigt, at de historiske forudsætninger i Europa for 200-300 år siden var kristendommen. Men jeg vil nu sige, at det også er rigtigt at sige, at det skete i konflikt dermed.

Kl. 18.15

Jeg opfatter det faktisk også sådan, at en stor del af den kamp, der i dag foregår for kvinders frigørelse, for menneskers frigørelse, også foregår i konflikt med de eksisterende religioner. Og da synes vi nok, at det er vigtigere at støtte de mennesker og de individer, der i den sammenhæng kommer ud i nogle vanskeligheder, i nogle eksistentielle konflikter, og give de mennesker muligheder for at frigøre sig. Det er vigtigere end at gå ind og støtte oprettelse af nye uddannelser af præster.

Til allersidst vil jeg sige, at vi tror, at det ville stille os meget stærkere i diskussionen og den megen snak om den islamiske stat og den slags, hvis vi selv var i stand til at melde klart ud: I

Danmark har vi heller ikke nogen statskirke, vi har ikke nogen kirke, som er afhængig af og er en del af staten; vi har ført det til bunds, ligesom man har gjort det i Tyrkiet og Frankrig, nemlig at adskille religion og stat.

Det tror jeg sådan set er en god idé, selv om Tyrkiet jo er en dokumentation for, at det ikke fører til himmerige på jord, at man laver den adskillelse.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Tak til ordføreren. Så går vi til ordføreren for forslagsstillerne, fru Karen J. Klint.

Karen J. Klint (S):

Også tak for en meget vid debat og en debat, der var væsentlig forskellig fra sidst, vi havde beslutningsforslaget til drøftelse – en debat, der i dag handler om universiteternes selvbestemmelsesret, men også en debat, hvor der bliver indhøstet gode råd til, hvad det egentlig er, der er brug for set med politikerojne.

For det her forslag, vi har fremsat, har faktisk været drøftet med ret mange, ikke alene i universitetsverdenen, men også i imamverdenen, hvis jeg må tillade mig at sige sådan. Vi har faktisk haft et stormøde med imamer af meget forskellig uddannelsesmæssig baggrund: folk, der var på det højeste universitetsniveau, også med jurastudier i sharialovgivning, og så en, der sagde, at han egentlig bare var en slags SiD'er i fredagsbøn. Det var sådan, han betragtede sin lille uddannelse som imam, det kunne han bedst sammenligne med en specialarbejder i fredagsbøn.

Det er derfor, vi har været inspireret til at tage fat i alle de forventninger, som dette Ting har til de muslimske repræsentanter imamerne – for vi kan jo ikke sige det muslimske samfund, fordi de jo netop ikke har organiseret sig som et samfund. Folkekirken har en organisationsstruktur, men vi har jo ikke et muslimsk samfund, der har en fælles organisation eller fælles struktur.

Men vi kommer jo med mange forventninger, vi ser den ene og den anden pressemeddelelse om, at nu skal imamer gøre dette og hint, og vi vil gerne have, at de også gør sådan og sådan og tager ting op i fredagsbønnen. Så vi kommer med mange pligter, men hvornår giver vi dem så nogle værktøjer til at forny sig og forny den måde, de tilrettelægger deres uddannelse af imamer på?

Jeg har hørt på de synspunkter, der kom ind, både dem der er for og imod, men jeg håber og-

så, at dem ude i omverdenen har hørt på debatten i dag, og at der faktisk er god vilje til, at hvis universiteterne selv kommer med noget, hvis de muslimske samfund selv ønsker noget mere, så skal der i hvert fald ikke være nogen barriere her i Folketinget for, at man godt kan lande et sted, hvor der kan blive en teologisk uddannelse og ikke kun en historisk uddannelse i islam.

For det er jo dér, forskellen er. Vi har jo mange historiske uddannelser, som gør det, men det bliver man jo ikke specielt mere forkynder af, man bliver historisk meget kyndig.

Så er jeg fortrøstningsfuld ved, at jeg står med en gammel pressemeddelelse – den er fra lillejuleaften for at blive i det kristne sprog – og den er fra Københavns Universitet, som siger:

»Planerne om en dansk imamuddannelse lever endnu på Københavns Universitet, der nu vil undersøge, hvordan imamer uddannes i andre EU-lande. På baggrund af erfaringerne fra bl.a. Holland, Spanien og Frankrig vil man vurdere, om det er realistisk at oprette en imamuddannelse i Danmark, og i så fald hvordan.«

Og så står der en masse mere i den.

Så jeg er meget fortrøstningsfuld ved, at universiteterne godt kan se, at der er behov for noget teologisk undervisning og ikke kun for noget historisk undervisning. Hvorvidt det så skal være smalt og kun være noget, der så bagefter kan bruges til en imamuddannelse, er jeg meget åben over for, og her kan man så spørge: Hvilke krav skal vi stille, og skal vi i det hele taget som Folketing stille krav til, hvad en imam skal kunne for at forkynde korrekt?

Men universitetet er i hvert fald selv gået ret langt. Den undersøgelse, der bliver lagt op til her, har baggrund i et spørgsmål, der blev stillet her i Folketinget til den tidligere integrationsminister, som så i undersøgelsesform fik lagt det over på universiteterne, og selv om den var lovet færdig her i januar-februar, mangler vi jo stadig væk svar.

Kl. 18.20

Det kan jo være, når vi får det svar, som universiteterne arbejder med nu, at det måske ender med et helt andet beslutningsforslag eller en helt anden proces, hvor vi kan trække på samme hammel hen imod et fælles mål om at give nogle flere rettigheder til også at kunne studere islamisk på et videnskabeligt grundlag.

Tak for debatten. Den blev lidt anderledes, end jeg havde forventet, men ikke i forhold til ja og nej til forslaget. Men vi har lyttet, og vi kan

håbe på, at processen kører videre uden for stedet her.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Opfold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 157: Forslag til lov om indhentelse af børneattest i forbindelse med ansættelse af personale m.v. Af kulturministeren (Brian Mikkelsen). (Fremsat 13/4 2005).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Leif Mikkelsen (V):

Det handler om at beskytte vore børn og unge mod noget af det mest modbydelige, der kan finde sted, nemlig seksuelle overgreb, når de er uden for hjemmets fire vægge, i skole, i foreninger osv.

Det er et lovforslag, der fremsættes nu på baggrund af signalet i det supplerende regeeringsgrundlag fra 2003. Det er også en sag, vi drøftede før sidste folketingsvalg, og nu er forslaget så flyttet i Retsudvalget bl.a. på oppositionens foranledning. Det tager jeg som udtryk for en interesse for forslaget, og dermed kan man have en forventning om, at dette lovforslag kan finde bredt fodfæste i Folketinget og dermed blive vedtaget med et bredt flertal, hvilket vi heldigvis har tradition for at gøre, når det drejer sig om lovgivning, der har så stor en berøringsflade i vort samfund, og som handler om vort frivillige foreningsarbejde.

Se, et sådant lovforslag kunne siges at handle om, at opgaven går på to ben, både det at arbej-